

Razumkov
centre

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ТРУДОВУ МІГРАЦІЮ В УКРАЇНІ

Ольга Пищуліна

Програма стимулювання сприятливого для бізнесу залучення працівників-мігрантів до України (Грудень, 2019)

- ▶ Позики з низьким відсотком для малого та середнього бізнесу;
- ▶ Фінансування будівельних робіт

Скільки громадян України повернулось в Україну після запровадження обмежень

Прикордонна служба	біля 463 000
Національний банк України	10% працівників-мігрантів
<i>Всеукраїнська асоціація компаній з міжнародного працевлаштування</i>	<i>67% українських працівників-мігрантів, що повернулись до України, вже мали наміри повертатися за кордон</i>

Скільки потенційних мігрантів залишилися вдома після повернення

Національний банк України

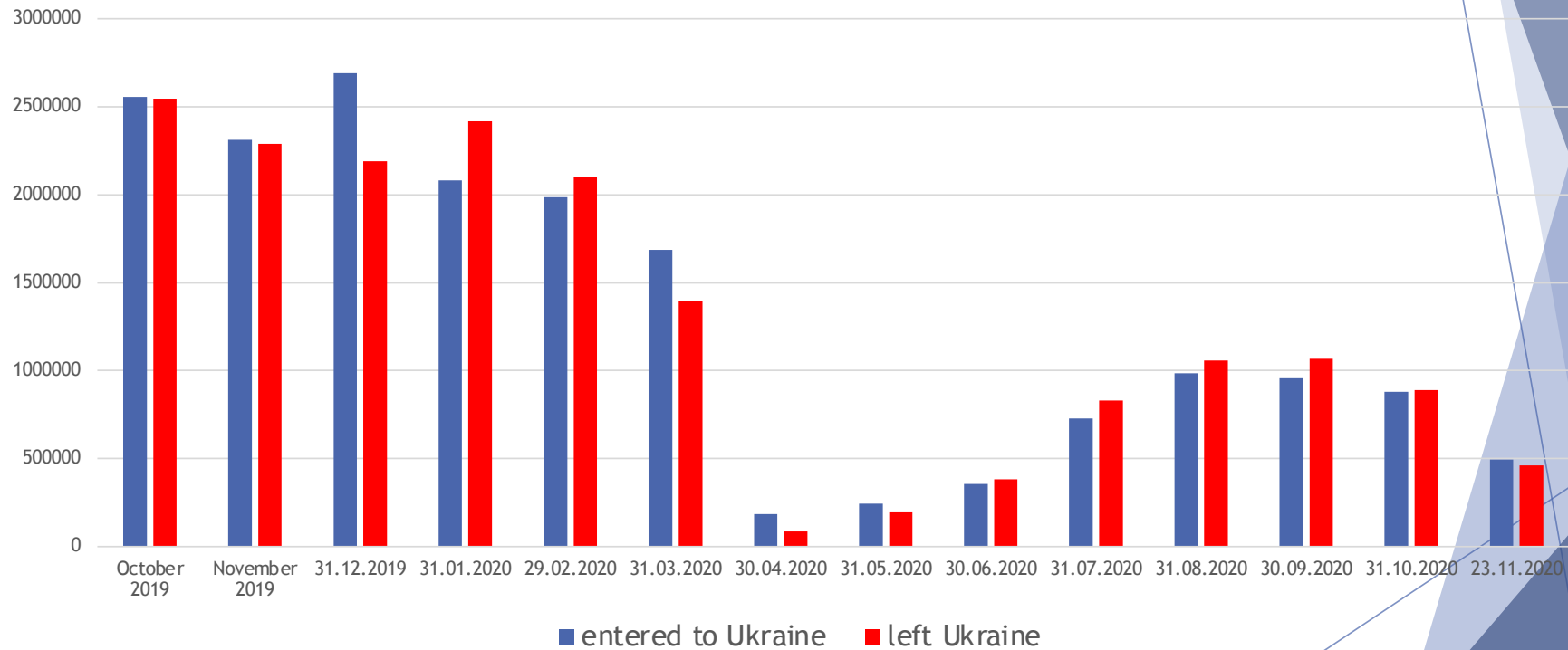
10% працівників-мігрантів, що працювали на сезонних роботах не змогли повернутися внаслідок обмежень на поїздки

Міжнародна організація з міграції (МОМ)

Біля 300,000-350,000 працівників-мігрантів, що працювали на сезонних роботах

Динаміка в'їзду та виїзду з України, (Всеукраїнська асоціація компаній з міжнародної зайнятості, 2019-2020, щомісячні дані)

Оцінка міграційних об'ємів за різними джерелами

МФВ	Мвітовий банк, 2015	Державна служба статистики	Міністерство соціальної політики Рада національної безпеки та оборони	Міністр кабінету міністрів, <i>ДюДубілет, 2019</i>	Незалежні експерти
2-3 млн	4,8 млн	1,3 млн (8% трудових ресурсів)	3,2 млн (на регулярній основі) 7-9 млн (на тимчасовій основі)	4 млн (10% населення)	9 млн

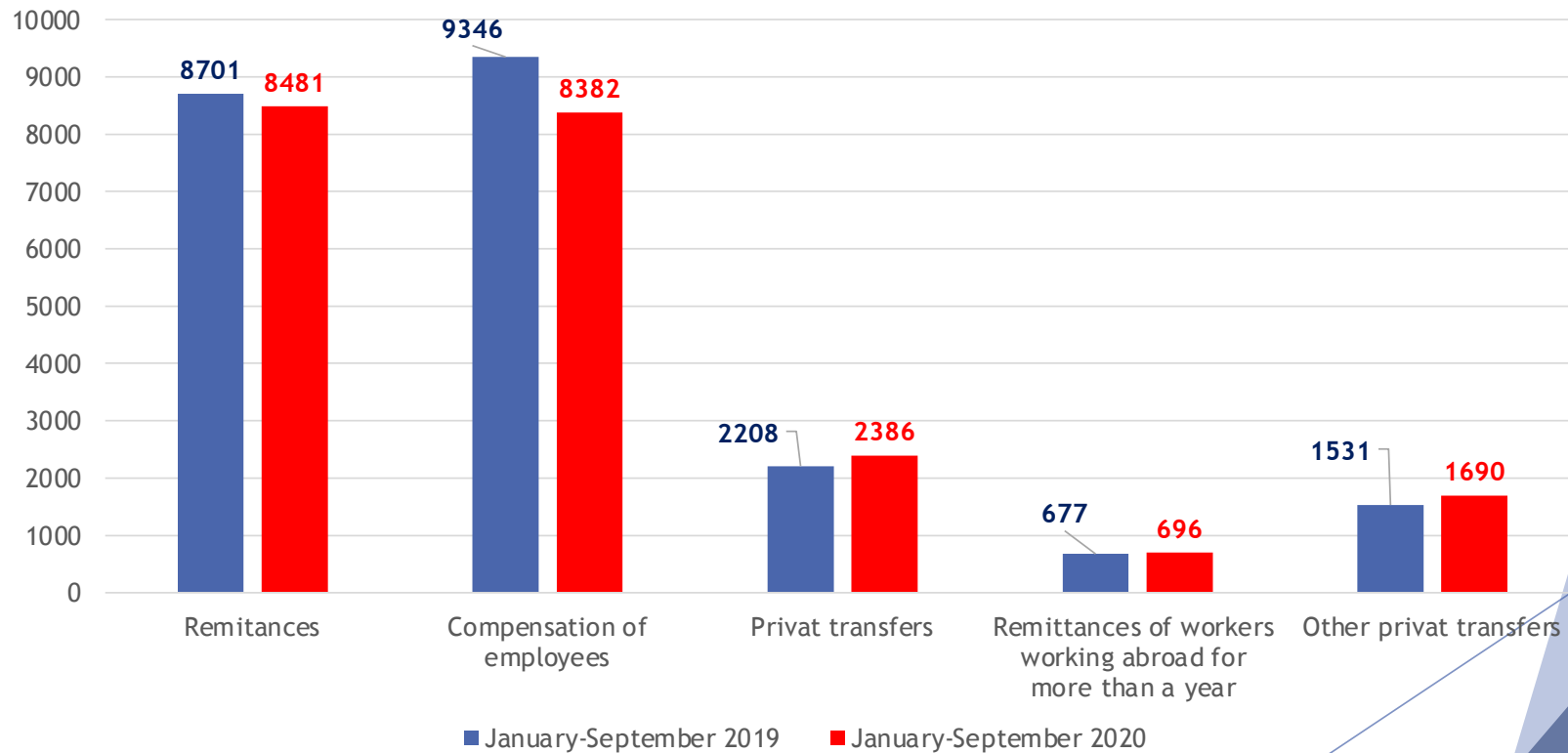

Оцінка міграційних об'ємів академічними установами України

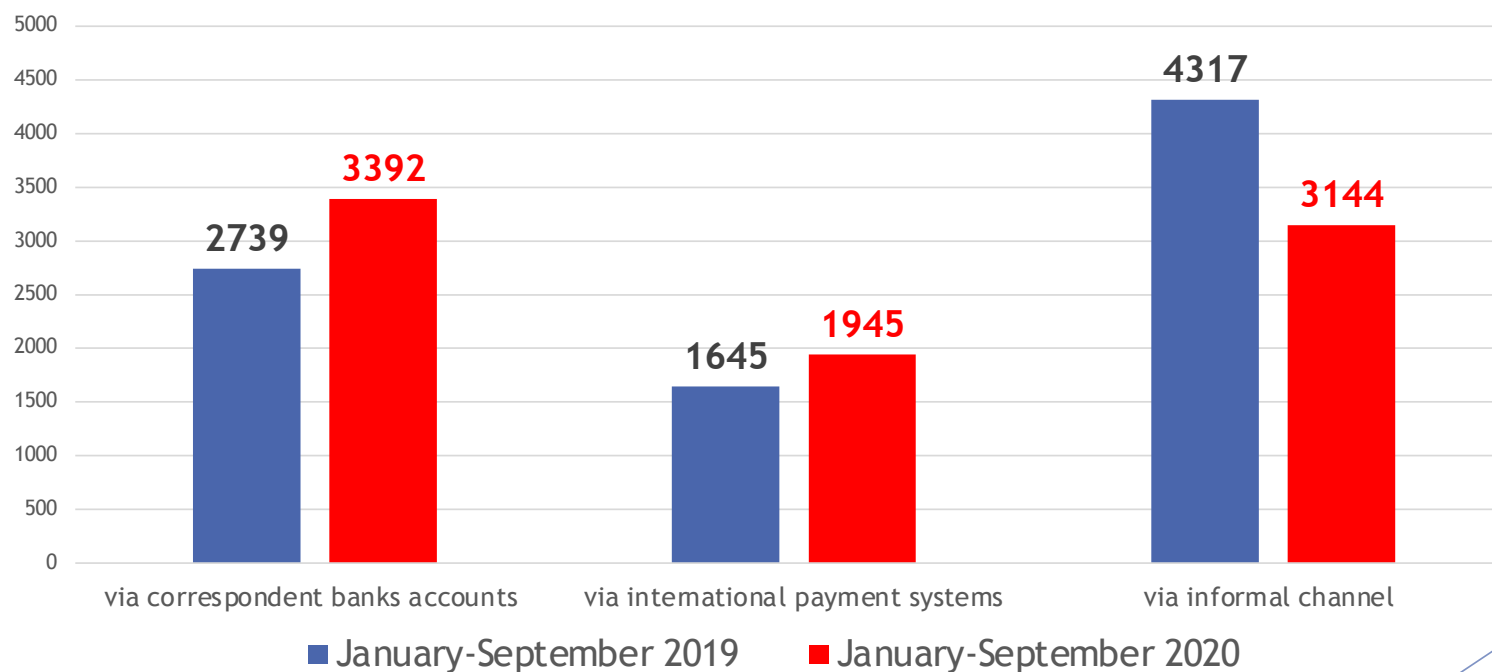
Інститут демографії, та соціальних досліджень, НАН України	Київська школа економіки,	Центр економічної стратегії
О. Позняк	<i>Н. Вархитова</i>	
2,3 млн	2.5 млн	2.6 млн

Грошові трансферти до України, (НБУ, 2019-2020, USD млн)

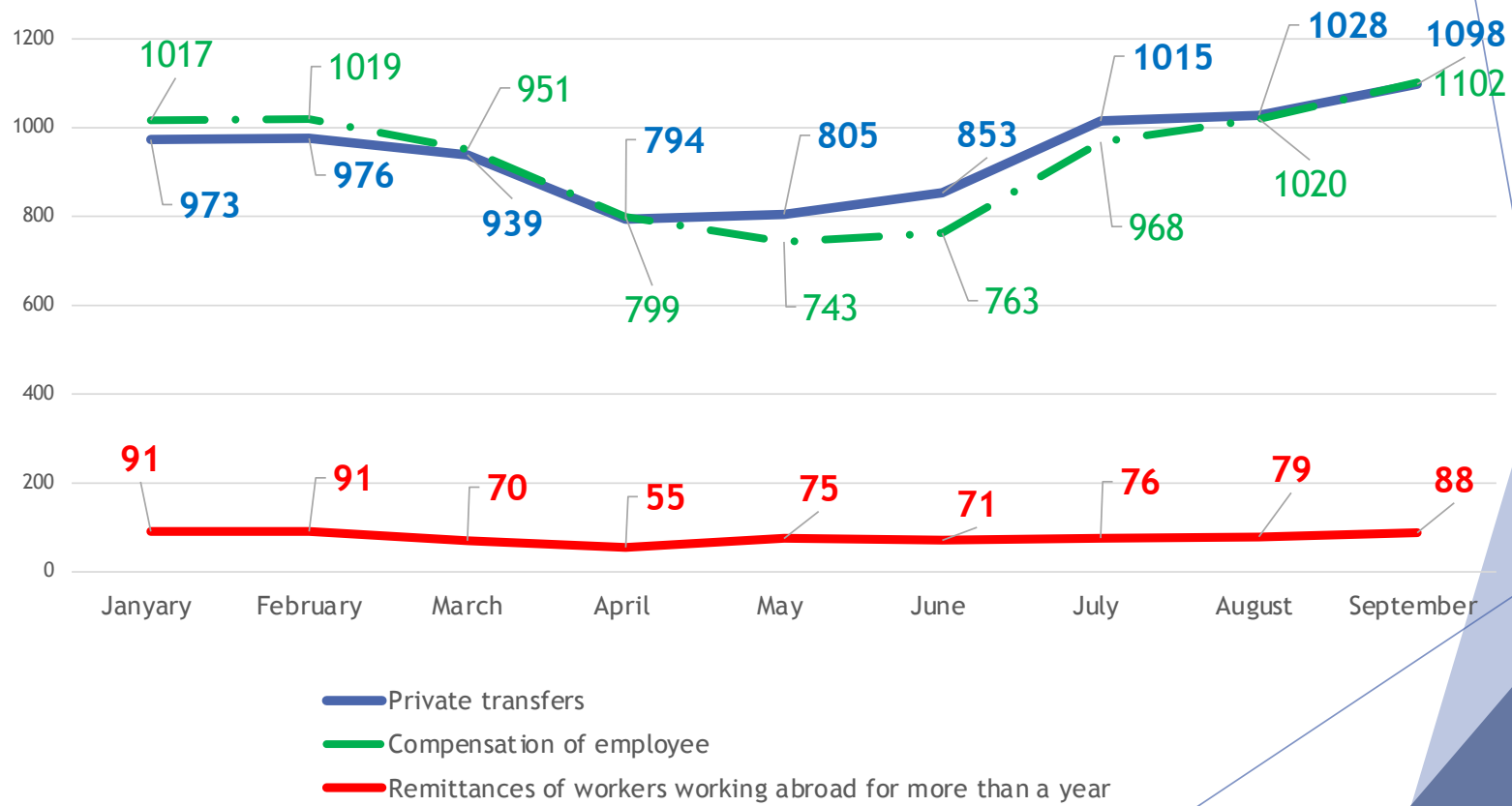

Основні канали грошових трансфертів до України, (НБУ, 2019-2020, USD млн)

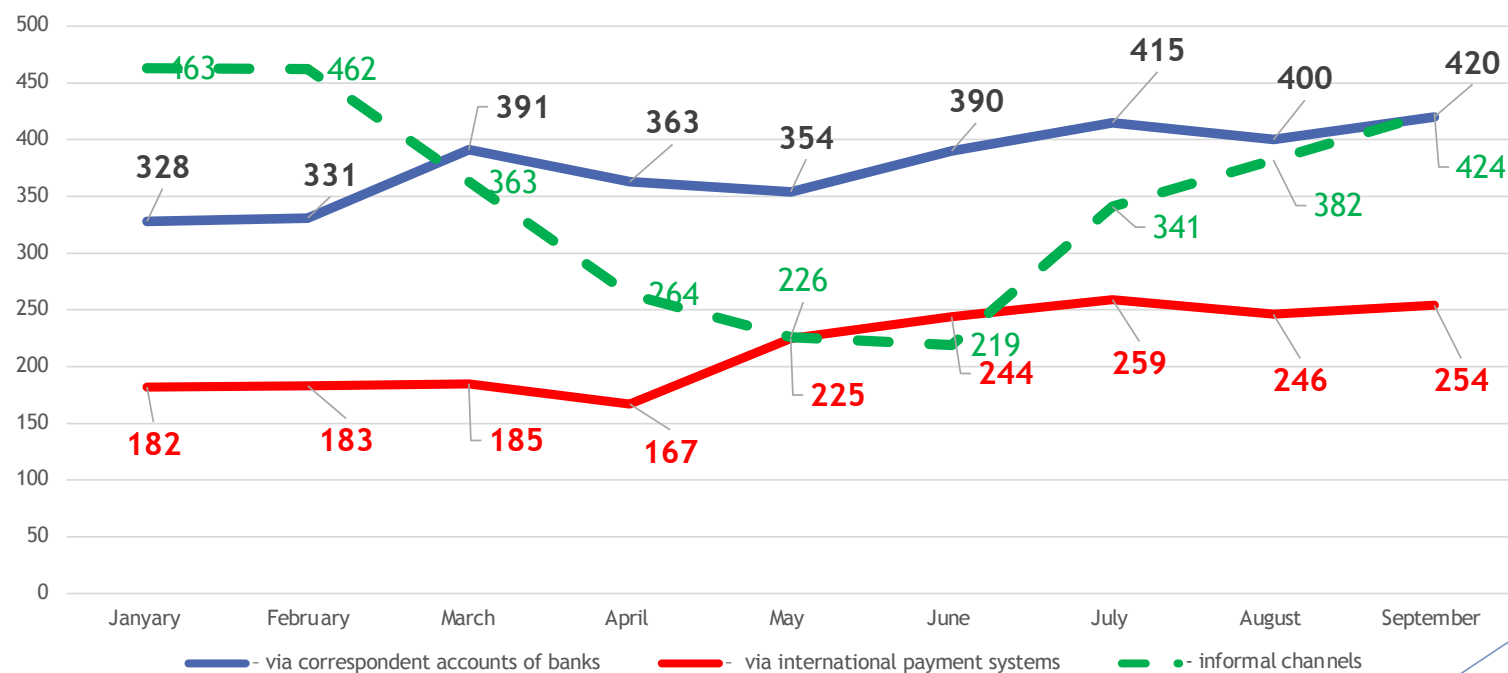

Грошові трансферти до України, 2020 (НБУ, USD млн)

Основні канали грошових трансфертів до України, 2020 (НБУ, USD млн)

Прогноз щодо трудової міграції

- ▶ Уповільнення міграційних процесів - явище тимчасове;
- ▶ Кордони, що закриті через карантин, будуть обов'язково відкритими через потребу економік приймаючих країн, *(загальна тенденція полягає в тому, що держави ЄС - за кількома винятками - спрощують юридичні процедури та автоматично продовжують документи, що необхідні для мігрантів).*

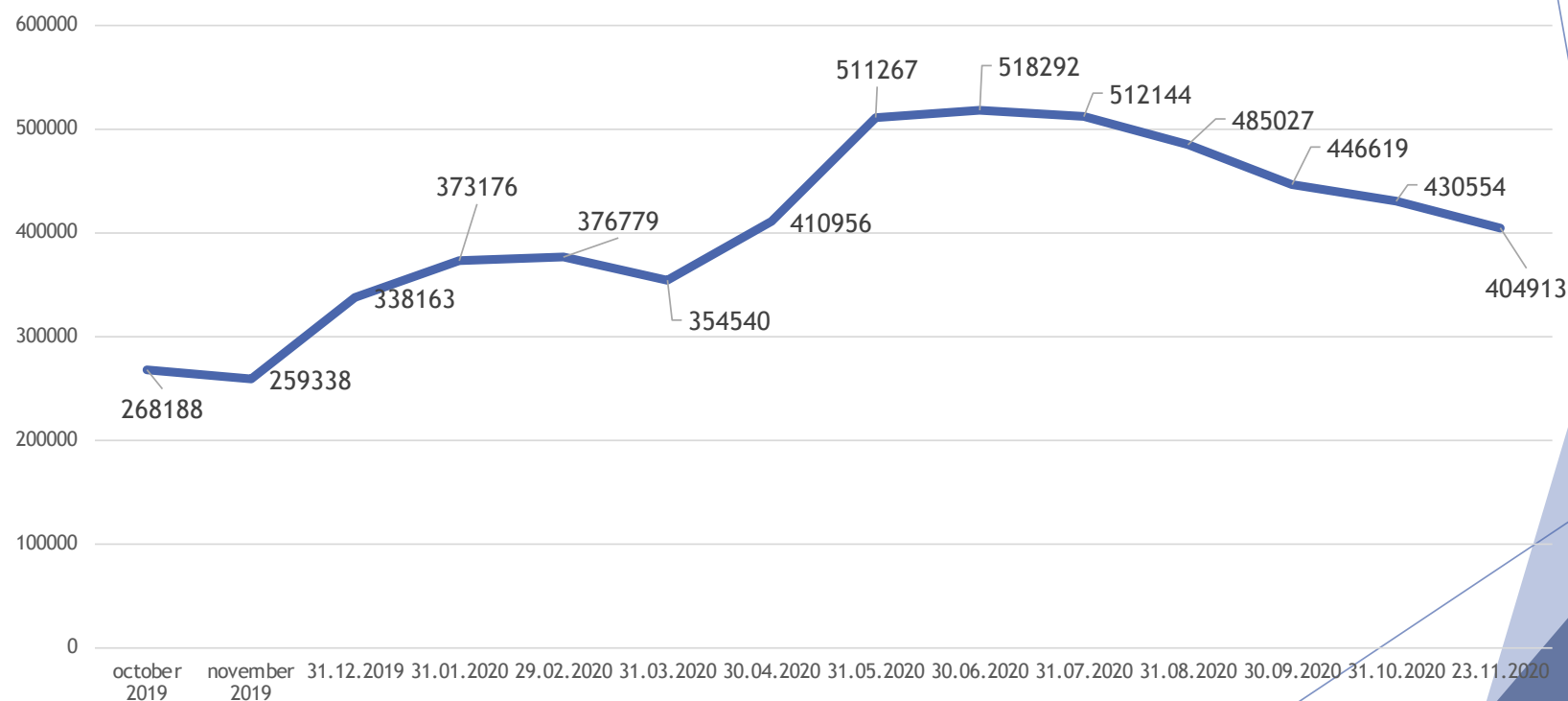

Заходи українського уряду щодо стримування міграції

- ▶ Наразі в Україні:
 - ▶ право громадян на виїзд за кордон не обмежується;
 - ▶ Вкрай незначні можливості для підтримки мігрантів, що повертаються;
 - ▶ В Україні відсутній контроль за міграційними процесами.
- ▶ *Протягом усього періоду карантину право громадян України на виїзд з України не було обмеженим (10 квітня було зареєстровано законопроект № 3321, який надав КМУ можливість на період дії карантінних обмежень заборонити виїзд громадян України за межі України, але згодом його було знято.) Хоча заборони на виїзд не було, українці не могли виїжджати за кордон через заборону регулярних пасажирських перевезень та обмеження в'їзду на територію сусідніх країн.*
- ▶ *У квітні 2020р. український уряд спробував зупинити чартерні рейси з вильотом до Фінляндії та Великобританії. Через широкий резонанс через відсутність роботи в країні та неможливість виїзду з країни, уряд оголосив, що дозволить виїхати працівникам лише за умови гарантованого тримісячного мінімального контракту, медичного страхування на покриття коронавірусу, житла та транспорту до країна їх роботи та назад.*

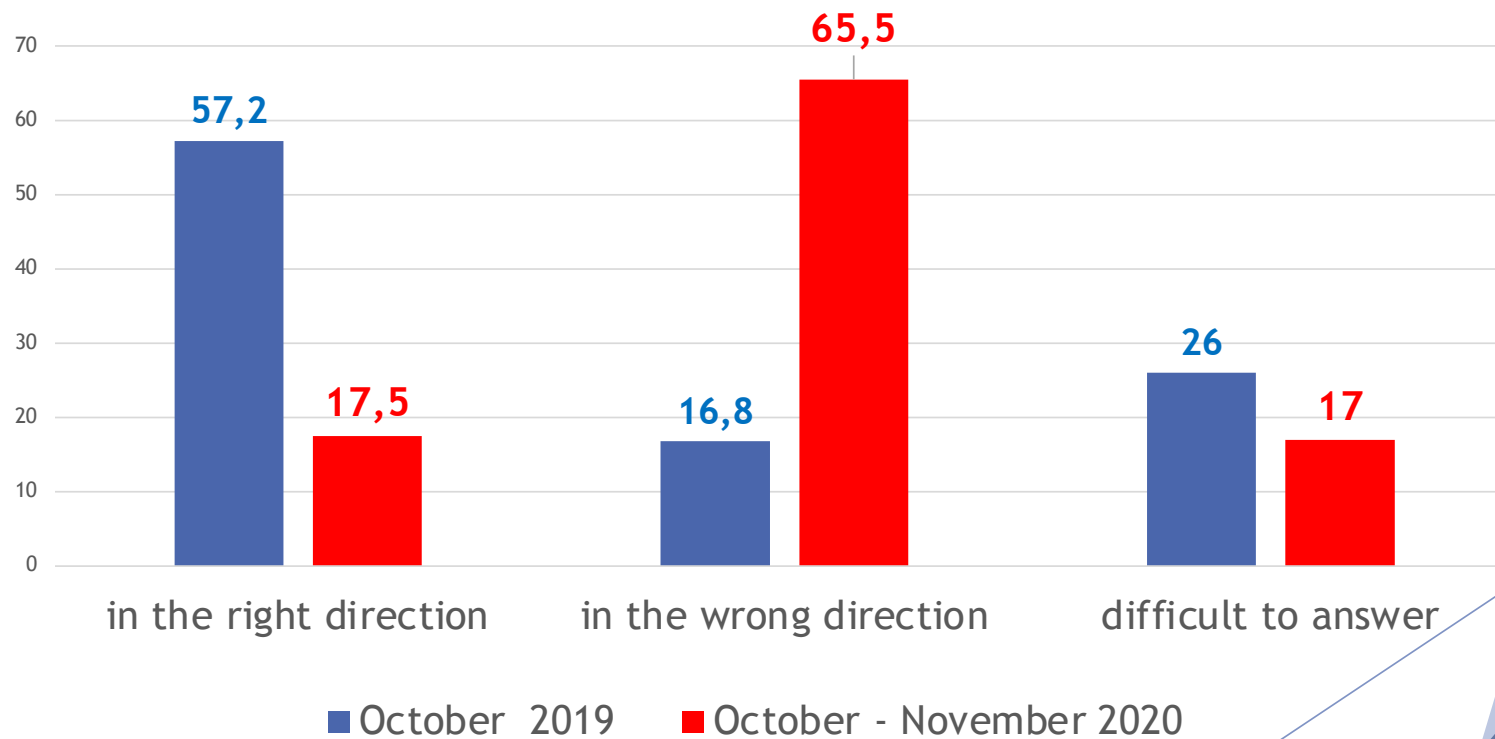

Динаміка безробіття в Україні, (Державна служба зайнятості, 2019-2020, щомісячні дані)

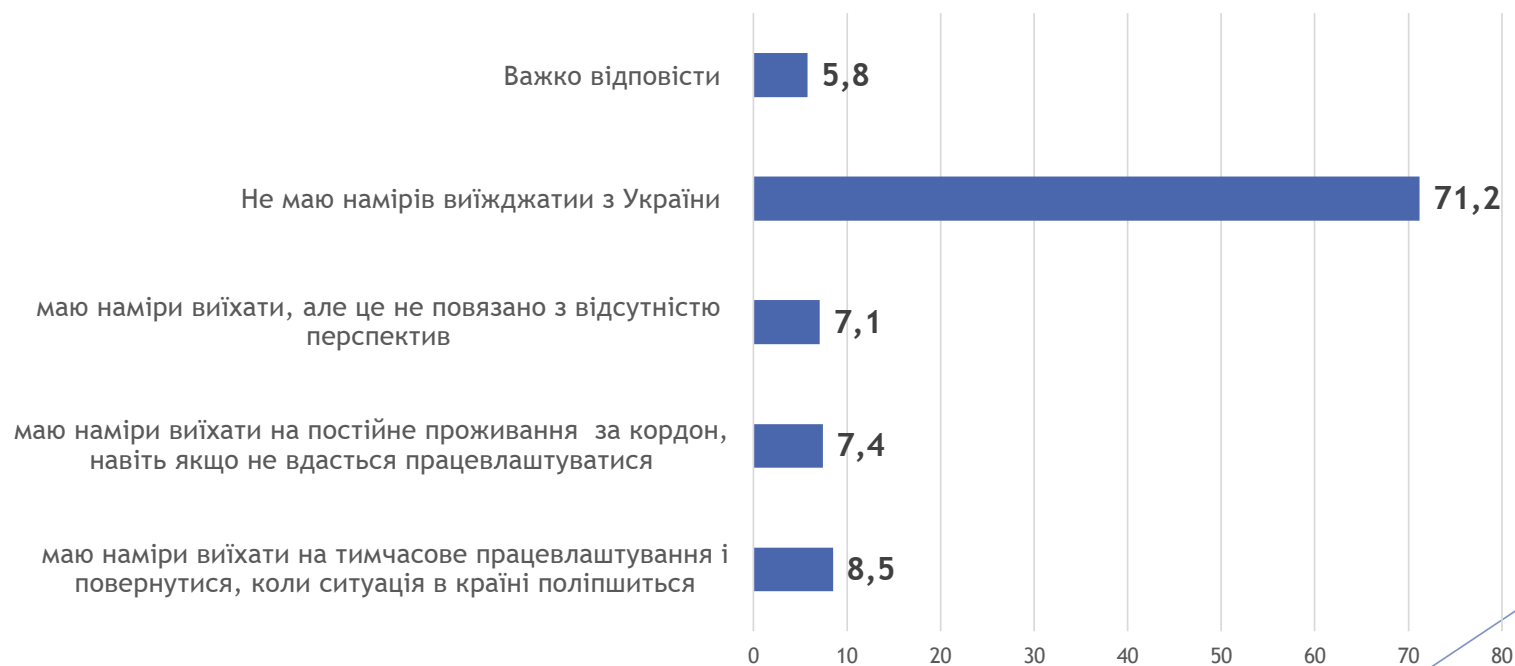

Суспільна думка щодо напрямків розвитку Україні , %

(Центр Разумкова,
Жовтень- 2019, Жовтень- листопад- 2020)

Суспільна думка щодо міграційних намірів, (Центр Разумкова, Жовтень 2020)

Переваги та втрати від міграції у країнах Східного партнерства

	Переваги (позитивний вплив)			Втрати (негативний вплив)			Співвідношення Переваги /Втрати
	Зростання ВВП	Зменшення бідності	Розвиток фіскальних ринків	«Голландська хвороба»	Рівень життя	Втеча мізків»	
Вірменія	Високі	Високі	Високі	Високі	Середні	Середні	Високі /Середні
Азербайджан	Низькі	Низькі	Низькі	Низькі	Низькі	Низькі	Низькі/ Низькі
Білорусь	Низькі	Низькі	Низькі	Низькі	Середні	Низькі	Низькі/ Низькі
Грузія	Високі	Високі	Середні	Високі	Високі	Середні	Високі /Високі
Молдова	Високі	Високі	Високі	Високі	Середні	Середні	Високі /Середні
Україна	Низькі	Низькі	Низькі	Високі	Високі	Високі	Низькі/ Високі

Наслідки та загрози міграції для України

- ❑ **ЗАГРОЗИ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ:**
 - ▶ Подальша економічна деградація та "голландська хвороба";
 - ▶ Втрата зовнішньої конкурентоспроможності, ефект зменшення можливостей для розвитку сучасних видів виробництва, сприяння майбутній економічній перебудові;
 - ▶ Посилений тиск на Пенсійний фонд та крах пенсійної системи (зараз 1 працівник утримує 1,1 пенсіонера, який платить єдиний соціальний внесок)
- ❑ **ЗАГРОЗИ ДЛЯ РИНКУ ПРАЦІ ТА РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ:**
 - ▶ Подальша депопуляція. Відповідно до прогнозу ООН - до 2050р. близько 36 мільйонів, (оптимістичний сценарій). - 31 мільйон (песимістичний сценарій).
 - ▶ Деградація людського капіталу: безповоротні втрати значних коштів, вкладених в освіту, що перешкоджають розвитку національної науки;
 - ▶ Втрата кваліфікації: країна стає постачальником дешевої робочої сили для некваліфікованої, важкої та низькопрестижної робочої сили в економічно розвинених країнах.
 - ▶ Зростання бідності, зменшення загального добробуту;
- ❑ **ЧЕРЕЗ ЗБІЛЬШЕННЯ ОБМЕЖЕНЬ ТА ПЕРЕШКОД ЛЕГАЛЬНА МІГРАЦІЯ В КРАЇНАХ, ЩО ПРИЙМАЮТЬ :**
 - ▶ Зростання недокументованої (нелегальної) складової міграції;
 - ▶ Збільшення масштаб торгівлі людьми;
 - ▶ Збільшення експлуатації мігрантів, підвищення вразливості в приймаючих країнах.